

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ 136/2018
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Στ' Τμήμα)**

Συνεδρίαση της 27^{ης} Ιουνίου 2018

Σύνθεση

Πρόεδρος: Ιωάννης – Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Ιωάννης Διονυσόπουλος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Παρασκευάς Βαρελάς, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Βασιλική Τύρου, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Γεώργιος Ανδρέου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Βασίλειος Κορκίζογλου, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Νικόλαος Καραγιώργης, Αθανάσιος Θεοχάρης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Εμμανουήλ Μουστάκης, Πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (γνώμη χωρίς ψήφο)

Αριθμός ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτ: 64/834/24.01.2017 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (εφεξής ΥΠΑΑΤ) – Γενική Διεύθυνση Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής και Κτηνιατρικής – Διεύθυνση Υγιεινής

και Ασφάλειας Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης – Διεύθυνση Υγείας των Ζώων – Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών.

Περίληψη ερωτήματος: Εάν, προκειμένου να εφαρμοσθεί η διάταξη της παραγράφου 1^α του άρθρου 63 του ν. 4235/2014 και να κριθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥπΑΑΤ ποιες είναι οι ηπιότερες διοικητικές κυρώσεις για πολλαπλές μη συμμορφώσεις ελεγχθείσας εκμετάλλευσης βοοειδών στους τομείς τροφίμων και υγείας των ζώων, ήτοι εάν ηπιότερες είναι οι διοικητικές κυρώσεις που προβλέπουν οι διατάξεις του ν. 4235/2014, ισχύοντος νομικού πλαισίου, ή εκείνες που προβλέπονται από το προϊσχύσαν νομικό καθεστώς α) της διάταξης του άρθρου 23 του ν. 248/1914, όπως αντικαταστάθηκε από τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 13 του ν. 2538/1997, συμπληρώθηκε με τη διάταξη του άρθρου 15 του ν. 2732/1999 και ισχύει και β) της διάταξης του άρθρου 29 του προεδρικού διατάγματος 79/2007.

i. (α) η σύγκριση αφορά ενιαία και συνδυαστικά τις διοικητικές κυρώσεις, τις ποινικές κυρώσεις και γενικά τις σχετικές με αυτές διοικητικές διαδικασίες και σε καταφατική περίπτωση πώς θα καθορίζονται οι συντελεστές της βαρύτητας της κάθε παραμέτρου, ώστε να είναι δυνατή η συγκριτική αξιολόγηση που προβλέπει η μεταβατική διάταξη.

(β) σε περίπτωση που η σύγκριση λαμβάνει υπόψη αποκλειστικά τα διοικητικά πρόστιμα, οι αρμοδίως εισηγούμενες υπηρεσίες θα εστιάσουν στο συνολικά επιμετρημένο ύψος προστίμου για το σύνολο των μη συμμορφώσεων του ελεγχόμενου ή θα προβούν στην κατά περίπτωση σύγκριση αυτού για την κάθε μη συμμόρφωση.

(γ) σε περίπτωση που η σύγκριση λαμβάνει υπόψη αποκλειστικά τα διοικητικά πρόστιμα, το κριτήριο που θα καθορίζει την ηπιότητα των συγκρινόμενων διοικητικών προστίμων είναι το ελάχιστο όριο εύρους αυτών ή το υψηλότερο.

ii. Στην περίπτωση πολλαπλών μη συμμορφώσεων που έχουν καταγραφεί στον έλεγχο και, αντιστοιχιζόμενες, εμπίπτουν σε μία κατηγορία παραβάσεων του νομικού πλαισίου που ίσχυε πριν την έκδοση του ν.4235/2014, αυτές θα εξετασθούν και θα αξιολογηθούν από τις αρμοδίως εμπλεκόμενες υπηρεσίες μία

ΓΧ

προς μία σε σύγκριση με την προγενέστερη ή στο σύνολό τους σε σύγκριση με αυτήν.

iii. Θα επιμετρηθούν, και με ποιο τρόπο, πριν από την οιαδήποτε συγκριτική αξιολόγηση, τα διοικητικά πρόστιμα που προβλέπουν οι διατάξεις του ν:248/1914 και του π.δ.79/2007 (ελλείπει σχετικών ειδικών εφαρμοστικών διατάξεων) προκειμένου να διαπιστωθεί, σε σύγκριση με τα επιμετρημένα κατά τις διατάξεις του ν.4235/2014 πρόστιμα ποια είναι ηπιότερα, αν όχι με τις διατάξεις της απόφασης με αριθμό 434/82574/25.06.2014 (ΦΕΚ Β' 1710) του ΥπΑΑΤ.

iv. Η κατά τη διατύπωση της μεταβατικής διάταξης της παρ. 1(α) του άρθρου 63 του ν.4235/2014 «εξέταση των παραβάσεων» αφορά στο σύνολο των καθορισμένων διοικητικών διαδικασιών, από την εισήγηση του αρμόδιου κάθε φορά οργάνου έως και την έκδοση απόφασης επί πιθανής ένστασης του ελεγχόμενου ή είναι δυνατό να περιοριστεί ερμηνευτικά στη διαδικασία επιμέτρησης του ύψους του προστίμου. Στην πρώτη περίπτωση, με ποιο τρόπο θα τηρηθούν οι εν λόγω διαδικασίες σε περίπτωση που η συγκριτική αξιολόγηση της κάθε μίας εκ των πολλαπλών μη συμμορφώσεων καταλήξει σε αντιφατικές μεταξύ τους αποτιμήσεις σε ότι αφορά τη βαρύτητα/ηπιότητα των προβλεπόμενων στις συγκρινόμενες διατάξεις κυρώσεων που αυτές επισύρουν.

v. Τέλος, είναι δυνατό η επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών προστίμων για τις πολλαπλές μη συμμορφώσεις, που διαπιστώθηκαν κατά τον ίδιο έλεγχο, να επιβληθούν με περισσότερες της μιας διαφορετικές αποφάσεις των αρμοδίων κατά διάταξη οργάνων.

=====

Για τα πιο πάνω ερωτήματα, το ΣΤ' Τμήμα του ΝΣΚ, γνωμοδότησε ως εξής:

ΙΣΤΟΡΙΚΟ.

Από το έγγραφο του ερωτήματος και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Στις 18.08.2015, συνεδρίασε η Τριμελής Επιτροπή του Τμήματος Κτηνιατρικής της Π.Ε. Θεσσαλονίκης, η οποία συγκροτήθηκε με την αριθ. 41908/27.03.2015 απόφαση του Αναπληρωτή Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Π.Ε. Θεσσαλονίκης, δυνάμει της

παραγράφου 1(α) του άρθρου 24 του ν.4235/2014, προκειμένου να εξεταστεί η υπόθεση που αφορούσε στη διαπίστωση μη συμμορφώσεων στους Τομείς Τροφίμων και Υγείας των Ζώων, στην εκμετάλλευση βοοειδών της κ. Δ* Ο* του Δ* με κωδικό αριθμό EL5402588 και έδρα το Δ.Δ. Ανατολικού Τομέα Δήμου Δ*. Οι περιπτώσεις μη συμμόρφωσης διαπιστώθηκαν από κτηνιάτρους της αρμόδιας τοπικής κτηνιατρικής υπηρεσίας σε ελέγχους που διενεργήθηκαν τον Ιούνιο και Ιούλιο του 2013.

2. Η εν λόγω Επιτροπή, σε εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1(β) του άρθρου 24 του ν. 4235/2014 και λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση με αριθμό 434/82574/25.06.2014 (ΦΕΚ Β' 1710) του ΥΠΑΑΤ σχετικά με τον καθορισμό των συντελεστών και των κριτηρίων επιμέτρησης που εφαρμόζονται για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων του άρθρου 23 του ν.4235/2014, προσδιόρισε το ύψος του διοικητικού προστίμου ανά μη συμμόρφωση και επιμέτρησε το συνολικό ύψος αυτού. Δεδομένου όμως ότι: α) το ύψος του προστίμου τουλάχιστον σε μια κατηγορία μη συμμόρφωσης ήταν άνω των 6.000 ευρώ και β) το συνολικό ύψος του προστίμου για όλες τις κατηγορίες μη συμμορφώσεων προσδιορίστηκε βάσει της βαθμολογίας της επιτροπής, σε ποσό άνω των 6.000 ευρώ (63.383 ευρώ), το Τμήμα Κτηνιατρικής της Π.Ε. Θεσσαλονίκης διαβίβασε την απόφαση με αριθμό 361513/8815/18.08.2015 της Τριμελούς Επιτροπής και τον συνοδευτικό φάκελο με τα λοιπά στοιχεία της υπόθεσης στις αρμόδιες Διευθύνσεις της Γενικής Διεύθυνσης Βιώσιμης Ζωικής Παραγωγής και Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (Διεύθυνση Υγιεινής & Ασφάλειας Τροφίμων Ζωικής Προέλευσης, Διεύθυνση Υγείας των Ζώων, Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων & Κτηνιατρικών Εφαρμογών), σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 5(α) του άρθρου 24 του ν.4235/2014.

3. Οι δεκατρείς μη συμμορφώσεις που διαπιστώθηκαν κατά τον έλεγχο της εκμετάλλευσης, στοιχειοθετήθηκαν με βάση την απόφαση της Τριμελούς Επιτροπής στις ακόλουθες κατηγορίες της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του ν.4235/2014:

β) Τομέας Τροφίμων: β1) Μη συμμόρφωση με τις γενικές απαιτήσεις υγιεινής για την πρωτογενή παραγωγή και τις συναφείς εργασίες, σύμφωνα με το

ΓΧ

παράρτημα Ι, μέρος Α. του Καν. 852/04 και τις τροποποιήσεις αυτού. β6) Η παραγωγή, διακίνηση, διάθεση μη ασφαλών τροφίμων, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 14 του Καν. 178/02 και εξειδικεύονται στο παράρτημα Ι της παρούσης.

δ) Τομέας Υγείας των Ζώων

- δ4 Η τήρηση ή μη προσκόμιση κατά τον έλεγχο, του μητρώου της εκμετάλλευσης
  - δ5 Επαναλαμβανόμενη και εκτεταμένη ασυνέπεια του μητρώου εκμετάλλευσης με τα δηλωθέντα στην αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία στοιχεία ή με τα υποχρεωτικώς τηρούμενα στην εκμετάλλευση έγγραφα ή πιστοποιητικά
  - δ6 Παραποίηση της προβλεπόμενης από τις κείμενες διατάξεις σήμανσης των ζώων της εκμετάλλευσης ή απουσία αυτής
  - δ8 Μη σήμανση, κατά τις κείμενες διατάξεις, σε λιγότερα από τα μισά ζώα της εκμετάλλευσης
  - δ9 Διατήρηση, εκτροφή ή μεταφορά ζώων που σημαίνονται ελλιπώς
  - δ11 Μη δήλωση ή ψευδής δήλωση στην αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία των απογραφικών στοιχείων και των μεταβολών του ζωικού πληθυσμού της εκμετάλλευσης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις
  - δ12 Μη τήρηση των προβλεπόμενων προθεσμιών κοινοποίησης στοιχείων στις αρμόδιες κτηνιατρικές υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις
  - δ13 Μη τήρηση ή μη τήρηση κατά το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα ή μη προσκόμιση κατά τον έλεγχο των πιστοποιητικών ή εγγράφων που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, όπως διαβατήρια, έγγραφα μετακίνησης και αιτήσεις παραγγελίας μέσω σήμανσης
  - δ28 Απομάκρυνση, εισαγωγή ή παράνομη διατήρηση στην εκμετάλλευση ζώων κατά παράβαση των μέτρων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή προγραμμάτων υγείας ζώων
  - δ32 Η μη συμμόρφωση με τις διατάξεις της κείμενης εθνικής νομοθεσίας για την εφαρμογή προγραμμάτων υγείας ζώων
  - δ33 Η από αμέλεια ή από πρόθεση παράβαση των διατάξεων περί μεταδοτικών νόσων των ζώων
4. Κατά την εξέταση της υπόθεσης από τις αρμόδιες κατά την παράγραφο 5(α) του άρθρου 24 του ν.4235/2014 υπηρεσίες, ανέκυψαν ζητήματα που

άπτονται της ερμηνευτικής απόδοσης συγκεκριμένων μεταβατικών διατάξεων του εν λόγω νόμου. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με την παράγραφο 1(α) του άρθρου 63 του ν.4235/2014 «Παραβάσεις που αφορούν στα άρθρα 1 έως 36, οι οποίες έχουν διαπιστωθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος και δεν έχουν εξετασθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του, εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και επιβάλλονται τα μέτρα συμμόρφωσης ως και διοικητικές και ποινικές κυρώσεις που προβλέπονται στα ανωτέρω άρθρα, εφόσον γι' αυτές δεν προβλέπονταν ηπιότερες κυρώσεις από αυτές που προβλέπει ο παρών νόμος».

5. Δεδομένου δε ότι η υπόθεση αφορά σε μη συμμορφώσεις που διαπιστώθηκαν πριν την έναρξη ισχύος του ν.4235/2014 και, επομένως, η αξιολόγησή της μετά την έναρξη ισχύος αυτού εμπίπτει στις προβλέψεις της παραγράφου αυτής, προέκυψαν τα εξής, όπως ειδικότερα εκτίθεται στο έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας:

«(α) Το υφιστάμενο κατά την έναρξη ισχύος του ν.4235/2014 νομικό πλαίσιο που καθόριζε τις σχετικές διοικητικές κυρώσεις περιελάμβανε (i) το άρθρο 23 του ν. 248/1914 (Α' 110), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 13 παράγραφος 2 του ν. 2538/1997 (Α' 242), συμπληρώθηκε με το άρθρο 15 του ν. 2732/1999 (Α' 154) και ισχύει και (ii) το άρθρο 29 του π.δ.79/2007. Ωστόσο, οι κατηγορίες των μη συμμορφώσεων στις εν λόγω διατάξεις δεν εξειδικεύονται με τον ίδιο εξαντλητικό τρόπο με τον οποίο κατηγοριοποιούνται στον ν.4235/2014 και επομένως δεν είναι δυνατή η πλήρης μεταξύ τους αντιστοίχιση.

(β) Περαιτέρω, η γενικότερη διατύπωση των μη συμμορφώσεων στο νομικό πλαίσιο που ίσχυε πριν από την δημοσίευση του ν.4235/2014, έχει ως αποτέλεσμα (i) σε κάποιες περιπτώσεις, περισσότερες της μίας διαπιστωθείσες από τα ευρήματα του ελέγχου μη συμμορφώσεις με βάση τον ν.4235/2014, να αντιστοιχούν σε μοναδική μη συμμόρφωση των παρελθοντικής ισχύος διατάξεων (π.χ. οι μη συμμορφώσεις δ28, δ32 και δ33 της παρ.2 του άρθρου 23 του ν.4235/2014 αντιστοιχούν στην ευρύτερα διατυπωμένη μη συμμόρφωση της παρ. 3 του άρθρου 23 του ν.248/1914) και (ii) αρκετές από τις διαπιστωθείσες από τα ευρήματα του ελέγχου μη συμμορφώσεις, όπως εξειδικευμένα

7

κατηγοριοποιούνται στην παρ. 2 του άρθρου 23 του ν.4235/2014 (π.χ. β1, δ8, δ9, δ12), να μην εμπίπτουν σε αντίστοιχες ειδικής κατηγορίας μη συμμορφώσεις ή να αντιστοιχούν στην ευρύτερης πρόνοιας διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 23 του ν.248/1914 (δηλαδή, «για κάθε άλλη παράβαση των διατάξεων που απορρέουν...»).

(γ) Είναι σαφές ότι η συγκριτική αξιολόγηση της ηπιότητας/βαρύτητας των προβλεπόμενων κυρώσεων στο υφιστάμενο και στο παρελθοντικής ισχύος νομικό πλαίσιο, όπως ρητά διατυπώνεται στην παράγραφο 1(α) του άρθρου 63 του ν.4235/2014 αποτελεί προϋπόθεση για την εξέταση της υπόθεσης από τις υπηρεσίες που αρμοδίως επιλαμβάνονται, σύμφωνα με την παράγραφο 5(α) του άρθρου 24 του ιδίου. Ωστόσο, δεν ορίζονται με σαφήνεια τα κριτήρια που πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να τεκμηριωθούν τα αποτελέσματα της εν λόγω συγκριτικής αξιολόγησης. Πιο συγκεκριμένα, ανακύπτουν ζητήματα σχετικά με το πλαίσιο των κριτηρίων που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη, δηλαδή (i) εάν, περιοριζόμενοι στα διοικητικά πρόστιμα, η σύγκριση θα αφορά το συνολικά επιμετρημένο ύψος προστίμου για όλες τις μη συμμορφώσεις του ελεγχόμενου ή εάν η σύγκριση θα γίνει κατά περίπτωση μη συμμόρφωσης, (ii) εάν, περιοριζόμενοι στα διοικητικά πρόστιμα η σύγκριση της βαρύτητας/ηπιότητας αυτών θα κριθεί με βάση τα ελάχιστα ή τα υψηλότερα όρια του προκαθορισμένου εύρους αυτών (π.χ. στην περίπτωση της μη συμμόρφωσης δ33 της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του ν.4235/2014 προβλέπεται διοικητικό πρόστιμο του οποίου το ελάχιστο όριο εύρους είναι χαμηλότερο, ενώ το μέγιστο όριο ύψους είναι υψηλότερο του διοικητικού προστίμου που αντίστοιχα προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 23 του ν.248/1914), (iii) εάν κατά την εν λόγω συγκριτική αξιολόγηση θα πρέπει να ληφθούν υπόψη από κοινού οι προβλεπόμενες διοικητικές και ποινικές κυρώσεις και, σε κάθε περίπτωση, ποιος συντελεστής βαρύτητας θα πρέπει αντίστοιχα να δοθεί, (iv) εάν επιβάλλεται να ληφθούν υπόψη περαιτέρω κριτήρια, όπως π.χ. η αυστηρότητα των προβλεπόμενων προθεσμιών υποβολής ενστάσεων (εντός 5 εργασίμων ημερών στην παράγραφο 4(γ) του άρθρου 24 του ν.4235/2014, εντός 2 ημερών στην παράγραφο 4.1 του άρθρου 29 του π.δ.79/2007, εντός 20 ημερών στην παράγραφο 8 του άρθρου 23 του ν.248/1914).

(δ) Σε ότι αφορά την «εξέταση των παραβάσεων» κατά τη διατύπωση της μεταβατικής διάταξης της παραγράφου 1(α) του άρθρου 63 του ν.4235/2014, δεν αποσαφηνίζεται ερμηνευτικά (i) εάν αυτή αφορά και τις διοικητικές διαδικασίες που θα πρέπει να τηρηθούν κατά την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων, την κοινοποίηση της απόφασης στον ελεγχόμενο, την υποβολή και την εξέταση των ενστάσεων/απόψεων του ελεγχόμενου, οι οποίες διαφοροποιούνται ουσιαστικά μεταξύ του υφιστάμενου και του παρελθοντικής ισχύος νομικού πλαισίου, (ii) στη βάση ποιου νομικού πλαισίου θα πρέπει να τηρηθούν οι προαναφερόμενες διαδικασίες και εάν αυτό θα πρέπει να γίνει κατά ενιαίο τρόπο ή αποσπασματικά, σε περίπτωση που η μία προς μία συγκριτική αξιολόγηση της κάθε μίας εκ των 13 διαφορετικών μη συμμορφώσεων καταλήξει σε αντιφατικές μεταξύ τους αποτιμήσεις σε ότι αφορά τη βαρύτητα/ηπιότητα των προβλεπόμενων στις συγκρινόμενες διατάξεις κυρώσεων που αυτές επισύρουν, (iii) εάν, σε κάθε περίπτωση, είναι δυνατό να ληφθεί υπόψη η αριθ. 434/82574/25.06.2014 (Β' 1710) απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων σχετικά με τον καθορισμό των συντελεστών και των κριτηρίων επιμέτρησης που εφαρμόζονται για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων του άρθρου 23 του ν.4235/2014».

6. Εξάλλου στο ανωτέρω έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας επισυνάπτεται σχετικός πίνακας που περιλαμβάνει τις μη συμμορφώσεις που διαπιστώθηκαν στην αναφερόμενη στο ιστορικό εκμετάλλευση βοοειδών, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του ν. 4235/2014 και με την αντιστοίχισή τους με τις κατηγορίες, παραβάσεων που προέβλεπαν οι ισχύουσες έως την έκδοση των παραπάνω νόμου διατάξεις (άρθρο 23 του ν. 248/1914 και άρθρο 29 του π.δ 79/2007).

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.

7. Στις διατάξεις των παραγράφων Α1, 3, 5, 6, 7, 8, 10, Β1 και Γ του άρθρου 23 του ν. 248/1914 «Περί οργανώσεως της ζωοτεχνικής και κτηνιατρικής υπηρεσίας (ΦΕΚ – Τεύχος Α' 110), όπως αυτό αντικαταστάθηκε με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 13 του ν. 2538/1997, συμπληρώθηκε με τη διάταξη του άρθρου 15 του ν. 2732/1999 και όπως ίσχυσε μέχρι την κατάργησή του με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 64 του ν.4235/2014, ορίζονται τα εξής:

ΓΧ

«Άρθρο 23 Α. Διοικητικές κυρώσεις

[1. Με την επιφύλαξη των διοικητικών κυρώσεων των ειδικότερων κτηνιατρικών διατάξεων, όπου αυτές προβλέπονται, επιβάλλεται πρόστιμο από ένα εκατομμύριο (1.000.000) έως δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές στα φυσικά ή νόμιμα πρόσωπα:

(Τα ως άνω πρόστιμα αναπροσαρμόστηκαν με την ΥΑ 286726/17-9-2002 (ΦΕΚ Β' 1247/24-9-2002) ως εξής:

α) Ως κατώτερο ύψος προστίμου ορίζεται το ποσό των 1000 Ευρώ και

β) Ως ανώτερο ύψος προστίμου ορίζεται το ποσό των 30.000 Ευρώ).

- που παράγουν, αποθηκεύουν, επεξεργάζονται, μεταφέρουν ή κατ' άλλο τρόπο χειρίζονται προϊόντα ζωικής προέλευσης ή

- που διατηρούν, εκτρέφουν, μεταφέρουν ή κατ' άλλον τρόπο χειρίζονται ζώα, τα οποία: α) ...ε) δεν υποβάλλουν δήλωση ή υποβάλλουν ψευδή ή ελλιπή δήλωση στην αρμόδια κτηνιατρική αρχή για κάθε παράλειψη ή παρατυπία που διαπιστώνουν στα σήματα, στα πιστοποιητικά ή έγγραφα που συνοδεύουν τα ζώα ή τα προϊόντα ζωικής προέλευσης, σύμφωνα με τις ισχύουσες κτηνιατρικές διατάξεις, στ) δεν τηρούν ή τηρούν ελλιπώς βιβλίο ή μηχανογραφημένο σύστημα εισόδου και εξόδου ζώων ή προϊόντων ζωικής προέλευσης, σύμφωνα με τις ισχύουσες κτηνιατρικές διατάξεις...η) δεν φυλάσσουν ή δεν φυλάσσουν καθ' όλο το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα οποιοδήποτε πιστοποιητικό ή έγγραφο που προβλέπεται από τις ισχύουσες κτηνιατρικές διατάξεις...

2. ...3. Επιβάλλεται πρόστιμο από ένα εκατομμύριο (1.000.000) έως δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές σε όσους ασκούν τις δραστηριότητες της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου και από αμέλεια ή από πρόθεση παραβαίνουν τις διατάξεις περί μεταδοτικών νόσων των ζώων που απορρέουν από την εφαρμογή του παρόντος νόμου...

5. Επιβάλλεται πρόστιμο από ένα εκατομμύριο (1.000.000) έως δύο εκατομμύρια (2.000.000) δραχμές σε όσους αρνούνται ή παρακωλύουν ή κωλυσιεργούν τη διενέργεια των κτηνιατρικών ελέγχων και επιθεωρήσουν ή δεν αναφέρουν στην αρμόδια κτηνιατρική αρχή τις μεταβολές της πραγματικής ή νομικής κατάστασής τους, μέσα σε τριάντα (30) ημέρες αφότου επέλθουν ή δεν παρέχουν

πληροφορίες στην αρμόδια κτηνιατρική αρχή όταν ζητούνται ή παρέχουν ψευδείς πληροφορίες.

6. Για κάθε άλλη παράβαση των διατάξεων που απορρέουν από την εφαρμογή του παρόντος νόμο, επιβάλλεται πρόστιμο από πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές.

7. Οι κτηνιατρικοί έλεγχοι και οι επιθεωρήσεις στα ζώα ζώντα και στα προϊόντα ζωικής προέλευσης διενεργούνται από τα εντεταλμένα κλιμάκια έλεγχου, χωρίς να είναι απαραίτητη η σύμπραξη αστυνομικών οργάνων. Για τις διαπιστούμενες παραβάσεις συντάσσονται επαρκείς και αιτιολογημένες εκθέσεις.

8. Τα πρόστιμα του παρόντος άρθρου επιβάλλονται με απόφαση του Νομάρχη, ύστερα από εισήγηση της κτηνιατρικής υπηρεσίας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στην περιοχή δικαιοδοσίας της οποίας διαπιστώθηκε η παράβαση, στην οποία υποχρεωτικά διαβιβάζεται ο σχετικός φάκελος με την έκθεση ελέγχου. Ο ενδιαφερόμενος, στον οποίο κοινοποιείται η αιτιολογημένη έκθεση, δικαιούται να υποβάλλει σε είκοσι (20) ημέρες από τη νόμιμη κοινοποίηση, τις απόψεις του επ' αυτής στην εν λόγω υπηρεσία και για την εξέταση του θέματος, με απόφαση του οικείου Νομάρχη, συνιστάται πενταμελής επιτροπή που αποτελείται από: ...

Η νέα απόφαση του οικείου Νομάρχη κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο νόμιμα, με μέριμνα της οικείας κτηνιατρικής υπηρεσίας...

10. Τα πρόστιμα του παρόντος άρθρου μπορεί να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η πρώτη αναπροσαρμογή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί πριν την παρέλευση διετίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

Β. Ποινικές κυρώσεις

1. Οι παραβάτες του παρόντος νόμου και των σε εκτέλεση αυτού εκδιδόμενων προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών και χρηματική ποινή ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών τουλάχιστον...

Γ. Κριτήρια επιμέτρησης των κυρώσεων

CT

Κατά την επιμέτρηση των κυρώσεων του παρόντος νόμου, λαμβάνονται υπόψη ιδία η σοβαρότητα της παράβασης, η διάρκειά της, το μέγεθος της επιχείρησης και η ένταση του δόλου του υπαιτίου.»

8. Στις διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 2.4β, 4, 4.1 και 4.2 του άρθρου 29 του προεδρικού διατάγματος 79/2007 «Αναγκαία συμπληρωματικά μέτρα εφαρμογής των Κανονισμών (ΕΚ), υπ' αριθ. 178/2002, 852/2004, 853/2004 και 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους κανόνες υγιεινής για τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης κ.λπ.» (Α' 95/03.05.2007), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 20 του ν. 248/1914, όπως τροποποιήθηκε, και των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 1 και του άρθρου 4 του ν. 1338/1983, όπως τροποποιήθηκαν και όπως το άρθρο 29 ίσχυσε μέχρι την κατάργησή του με τη διάταξη της παραγράφου 11 του άρθρου 64 του ν. 4235/2014, ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 29 Κυρώσεις

1. Στις επιχειρήσεις τροφίμων και στους υπευθύνους αυτών, επιβάλλονται οι διοικητικές και ποινικές Κυρώσεις του άρθρου 23 του ν. 248/1914 (Α' 110) όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 13 παράγραφος 2 του ν. 2538/1997 (Α' 242), συμπληρώθηκε με το άρθρο 15 του ν. 2732/1999 (Α' 154) και ισχύει, για τις παραβάσεις των Κανονισμών του άρθρου 1 του παρόντος.

2. Στις επιχειρήσεις τροφίμων επιβάλλονται, οι διοικητικές Κυρώσεις για τις λοιπές παραβάσεις των Κανονισμών του άρθρου 1 του παρόντος ως ακολούθως:
2.1... 2.4 Σε περίπτωση που κατά τον επίσημο έλεγχο διαπιστωθούν ευρήματα όπως α. ... β. Παραγωγή και διάθεση τροφίμων ζωικής προέλευσης, τα οποία ενέχουν σοβαρούς κινδύνους για την Δημόσια Υγεία και οδηγούν στην ανάγκη λήψης άμεσων μέτρων από τις Αρμόδιες Κτηνιατρικές αρχές. γ. ...

Επιβάλλεται, για κάθε περίπτωση, χρηματικό πρόστιμο διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ έως ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ

3. ... 4. Οι διοικητικές Κυρώσεις της παραγράφου 2.4. του παρόντος άρθρου επιβάλλονται με απόφαση της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής, μετά από εισήγηση της Κτηνιατρικής Αρχής των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, η οποία την βεβαιώνει. Η απόφαση επιβολής της Διοικητικής κύρωσης κοινοποιείται από την Κ.Α. των Ν.Α. στην επιχείρηση τροφίμων με αποδεικτικό παραλαβής.

4.1. Η επιχείρηση τροφίμων στην οποία επιβάλλεται η διοικητική κύρωση δύναται να υποβάλλει ένσταση σε σχέση με το ύψος του χρηματικού προστίμου που της έχει επιβληθεί εντός δύο (2) ημερών στο Γενικό Γραμματέα του ΥΠΑΑΤ η οποία κατατίθεται στη Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής.

4.2. Ο Γενικός Γραμματέας του ΥΠΑΑΤ αποφαινεται οριστικά σχετικά με την ένσταση της επιχείρησης τροφίμων...».

9. Στις διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 3 και 4 του άρθρου 1, της παραγράφου 1^α, β' του άρθρου 2 της παραγράφου 2 του άρθρου 3, της παραγράφου 1 του άρθρου 22, των παραγράφων 1, 2^α β' και δ', 4 και 6 του άρθρου 23, των παραγράφων 1^α και β', 2^α, 5^α, και γ' του άρθρου 24, της παραγράφου 5^α του άρθρου 25, των παραγράφων 3 και 6 του άρθρου 27, της παραγράφου 2, του άρθρου 36, της παραγράφου 1^α του άρθρου 63 και του άρθρου 72 του ν. 4235/2014 «Διοικητικά μέτρα, διαδικασίες και κυρώσεις στην εφαρμογή της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας στους τομείς των τροφίμων κ.λπ.) (Α' 32/11.02.2014), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1 Πεδίο εφαρμογής - Ορισμοί

1. Με τα άρθρα 1 έως 36 του Μέρους Α του παρόντος νόμου και τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται σύμφωνα με τις εξουσιοδοτικές διατάξεις που περιλαμβάνονται στα άρθρα αυτά, καθορίζονται διοικητικά μέτρα, διαδικασίες και κυρώσεις, που εφαρμόζονται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας του άρθρου 65 του Μέρους Γ, όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν, καθώς και σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με κάθε άλλη διάταξη της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας περί τροφίμων, ζωοτροφών, υγείας και προστασίας των ζώων και διαχείρισης ΖΥΠ και ΠΠ, που κάθε φορά ισχύει ...

2. Για την εφαρμογή των άρθρων 1 έως και 36 και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται σύμφωνα με τις εξουσιοδοτικές διατάξεις που περιλαμβάνονται στα άρθρα αυτά, ισχύουν οι ορισμοί των διατάξεων της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας του άρθρου 65, όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν, ως και οι ορισμοί των παραγράφων 3 έως και 11.

3. Ελεγκτής: Εντεταλμένος υπάλληλος των αρμόδιων αρχών του άρθρου 2 για τη διενέργεια επίσημου ελέγχου.

ΓΧ

4. Μη συμμόρφωση: Μη πλήρωση των απαιτήσεων της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας του άρθρου 65, όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν, καθώς και κάθε άλλης διάταξης της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας περί τροφίμων, ζωοτροφών, υγείας και προστασίας των ζώων και διαχείρισης ΖΥΠ και ΠΠ, που κάθε φορά ισχύει.....

Άρθρο 2 *Αρμόδιες αρχές*

1. Αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή των άρθρων 1 έως και 36 είναι:

α) Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δια των αρμόδιων, κατά περίπτωση, υπηρεσιών του και του εποπτευόμενου από αυτό Ενιαίου Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ), ως αρμόδια κεντρική αρχή για την οργάνωση των επίσημων ελέγχων, όπως αυτοί ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 882/2004 (ΕΕ L 191) και

β) οι υπηρεσίες, στις οποίες η αρμόδια κεντρική αρχή αναθέτει αρμοδιότητες επίσημων ελέγχων και οι οποίες ορίζονται ως αρμόδιες αρχές για την άσκηση των επίσημων ελέγχων...

Άρθρο 3 *Ενέργειες αρμόδιων αρχών σε περίπτωση μη συμμόρφωσης*

1. ...

2. Αν η αρμόδια αρχή διαπιστώσει μη συμμόρφωση, σε σχέση με τις απαιτήσεις των διατάξεων της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας, στους τομείς των τροφίμων, των ζωοτροφών, της υγείας και προστασίας των ζώων και της διαχείρισης ΖΥΠ και ΠΠ, που αποτελεί ή θέτει σε άμεσο κίνδυνο τη δημόσια υγεία και την υγεία των ζώων, λαμβάνει άμεσα μέτρα συμμόρφωσης, επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 23 και παραπέμπει στην αρμόδια εισαγγελική αρχή για την επιβολή ποινικών κυρώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 27.

Άρθρο 22 *Επιβολή διοικητικών και ποινικών κυρώσεων*

1. Στις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης προς την ενωσιακή και την εθνική νομοθεσία, παράλληλα, με την επιβολή των μέτρων συμμόρφωσης των άρθρων 4 έως και 21, δύναται να επιβάλλονται διοικητικές και ποινικές κυρώσεις.

Άρθρο 23 *Διοικητικές κυρώσεις επί μη συμμόρφωσης στους τομείς των τροφίμων, των ζωοτροφών, της υγείας και προστασίας των ζώων και της διαχείρισης ΖΥΠ και ΠΠ.*

1. Οι διοικητικές κυρώσεις αφορούν την επιβολή διοικητικών προστίμων.

2. Οι κατηγορίες μη συμμόρφωσης στους τομείς των τροφίμων, των ζωοτροφών, της υγείας και προστασίας των ζώων και της διαχείρισης ΖΥΠ και ΠΠ, που επισύρουν την επιβολή διοικητικών κυρώσεων, καθώς και το εύρος του προστίμου έχουν ως εξής: α) ... β) Τομέας τροφίμων: Μη συμμόρφωση Ύψος προστίμου σε ευρώ
1. Η μη συμμόρφωση με τις γενικές απαιτήσεις υγιεινής για την πρωτογενή παραγωγή και τις συναφείς εργασίες, σύμφωνα με το παράρτημα Ι, μέρος Α, του Καν. 852/04 και τις τροποποιήσεις αυτού. 300 - 3.000...
6. Η παραγωγή, διακίνηση, διάθεση μη ασφαλών τροφίμων, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 14 του Καν. 178/02 και εξειδικεύονται στις παρ., 7 και 8 του άρθρου 1 του παρόντος. 500 - 60.000
- δ) Τομέας υγείας των ζώων: Μη συμμόρφωση Ύψος προστίμου σε ευρώ .
- ... 4. Μη τήρηση ή μη προσκόμιση κατά τον έλεγχο, του μητρώου της εκμετάλλευσης. 100 - 5.000
5. Επαναλαμβανόμενη και εκτεταμένη ασυνέπεια του μητρώου εκμετάλλευσης με τα δηλωθέντα στην αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία στοιχεία ή με τα υποχρεωτικώς τηρούμενα στην εκμετάλλευση έγγραφα ή πιστοποιητικά. 200 - 3.000
6. Παραποίηση της προβλεπόμενης από τις κείμενες διατάξεις σήμανσης των ζώων της εκμετάλλευσης ή απουσία αυτής. 1.000 - 10.000....
8. Μη σήμανση, κατά τις κείμενες διατάξεις, σε λιγότερα από τα μισά ζώα της εκμετάλλευσης. 100 - 1.000
9. Διατήρηση, εκτροφή ή μεταφορά ζώων που σημαίνονται ελλιπώς. 100 - 1.000 ...
11. Μη δήλωση ή ψευδής δήλωση στην αρμόδια κτηνιατρική υπηρεσία των απογραφικών στοιχείων και των μεταβολών του ζωικού πληθυσμού της εκμετάλλευσης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. 200 - 5.000
12. Μη τήρηση των προβλεπόμενων προθεσμιών κοινοποίησης στοιχείων στις αρμόδιες κτηνιατρικές υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. 100 - 1.500
13. Μη τήρηση ή μη τήρηση κατά το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα ή μη προσκόμιση κατά τον έλεγχο των πιστοποιητικών ή εγγράφων που προβλέπονται

ΓΧ

από τις κείμενες διατάξεις, όπως διαβατήρια, έγγραφα μετακίνησης και αιτήσεις παραγγελίας μέσων σήμανσης. 200 - 3.000 ...

28. Απομάκρυνση, εισαγωγή ή παράνομη διατήρηση στην εκμετάλλευση ζώων κατά παράβαση των μέτρων που επιβάλλονται κατ εφαρμογή προγραμμάτων υγείας ζώων. 300 - 10.000...

32. Η μη συμμόρφωση με τις διατάξεις της κείμενης εθνικής νομοθεσίας για την εφαρμογή προγραμμάτων υγείας ζώων. 200 - 5.000

33. Η από αμέλεια ή από πρόθεση παράβαση των διατάξεων περί μεταδοτικών νόσων των ζώων. 500 - 60.000 ..

4. Για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων και τον καθορισμό του χρηματικού ύψους του διοικητικού προστίμου, ώστε αυτό να είναι αποτελεσματικό, αναλογικό και αποτρεπτικό, λαμβάνονται υπόψη, σε συνδυασμό, τα κατωτέρω κριτήρια επιμέτρησης: α) ο βαθμός επικινδυνότητας, β) η πολλαπλότητα των μη συμμορφώσεων της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης, γ) το μέγεθος της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης και δ) η υποτροπή ως προς την ίδια μη συμμόρφωση στη διάρκεια των τριών (3) τελευταίων ετών.....

6. Η διαδικασία επιβολής των διοικητικών κυρώσεων του παρόντος άρθρου, καθώς και η είσπραξη και απόδοση τους, πλην αυτής που αφορά στον υποτομέα της προστασίας των ζώων κατά τη μεταφορά τους (αριθ. 13 έως 30 της περίπτωσης ε της παραγράφου 2), και η οποία περιγράφεται στο άρθρο 26, ορίζεται στα άρθρα 24 και 25.

Άρθρο 24 Διαδικασία επιβολής διοικητικών κυρώσεων

1. α) Διοικητικά πρόστιμα έως και 6.000 ευρώ επιβάλλονται, με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 και 4, από την υπηρεσία που διαπίστωσε τη μη συμμόρφωση, με απόφαση τριμελούς επιτροπής. Με απόφαση του, ο προϊστάμενος της αρμόδιας υπηρεσίας που διενεργεί τον έλεγχο προβαίνει, εντός δύο (2) εργασίμων ημερών από την υποβολή της έκθεσης ελέγχου, στη συγκρότηση με τον ορισμό των μελών της τριμελούς επιτροπής, η οποία αποτελείται από τρεις (3) ελεγκτές της υπηρεσίας που διενήργησε τον έλεγχο, εκτός των ελεγκτών που υπογράφουν την έκθεση ελέγχου. Πρόεδρος της επιτροπής είναι ο ελεγκτής με τον ανώτερο βαθμό και μεταξύ ομοιοβάθμων με τον

περισσότερο χρόνο υπηρεσίας. Χρέη γραμματέα εκτελεί ο ελεγκτής με τον κατώτερο βαθμό και μεταξύ ομοιοβάθμων με το λιγότερο χρόνο υπηρεσίας. Αν δεν επαρκεί ο αριθμός των υπαλλήλων για τη συγκρότηση της επιτροπής, σε αυτή δύνανται να συμμετάσχουν υπάλληλοι από άλλες αρμόδιες αρχές, με σύναφες αντικείμενο. Η τριμελής επιτροπή συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου της, ο οποίος δέκα (10) ημέρες πριν τη συνεδρίαση της καλεί τον ενδιαφερόμενο για να εκθέσει τις απόψεις του εγγράφως ή προφορικά, με παρουσία του ίδιου ή εκπροσώπου του κατά την ημέρα συνεδρίασης.

β) Η τριμελής επιτροπή λαμβάνει υπόψη την έκθεση ελέγχου των ελεγκτών, τις απόψεις του ενδιαφερόμενου και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου και εκδίδει αιτιολογημένη απόφαση: αα) είτε για τη μη επιβολή προστίμου ββ) είτε για την επιβολή προστίμου μέχρι και έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ γγ) είτε για τη διαβίβαση της υπόθεσης στην αρμόδια, κατά περίπτωση, αρχή των περιπτώσεων α και β της παρ. 2, για την επιβολή προστίμου άνω των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ, με σχετική εισήγηση για το ύψος αυτού.

Η εν λόγω επιτροπή δεν επιλαμβάνεται περιπτώσεις μη συμμορφώσεων που το ποσό εκκίνησης του διοικητικού προστίμου είναι 6.001 ευρώ και άνω.

2. Διοικητικά πρόστιμα άνω των 6.001 και μέχρι 60.000 ευρώ επιβάλλονται, με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 και 4:

α) Για τις περιπτώσεις επίσημων ελέγχων, αρμοδιότητας των Διευθύνσεων της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής ή της Διεύθυνσης Εισροών Ζωικής Παραγωγής ή της Διεύθυνσης Μεταποίησης, Τυποποίησης και Ποιοτικού Ελέγχου Προϊόντων Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με απόφαση των προϊσταμένων της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής, Ζωικής Παραγωγής ή Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου αυτού, κατά περίπτωση, κατόπιν εισήγησης των αρμόδιων ως άνω Διευθύνσεων, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη την έκθεση ελέγχου των ελεγκτών, την απόφαση της τριμελούς επιτροπής σε περίπτωση διαβίβασης της υπόθεσης από αυτή, τις απόψεις του ενδιαφερόμενου και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου. Στην απόφαση επιβολής προστίμου αναφέρεται το δικαίωμα υποβολής ένστασης κατ' αυτής, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης. Η ένσταση κατατίθεται στις ως άνω, κατά περίπτωση, Διευθύνσεις του αυτού Υπουργείου και

ΓΧ

απευθύνεται, κατά περίπτωση, ενώπιον καθ ύλην αρμόδιας τριμελούς επιτροπής, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού

Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στην οποία καθορίζεται η σύνθεση, οι ιδιότητες των μελών, ο τρόπος λειτουργίας, η έδρα και κάθε σχετικό θέμα.

Οι τριμελείς επιτροπές αποφαίνονται επί των ενστάσεων, μετά από εξέταση της νομιμότητας και της ουσίας αυτών και ακυρώνουν εν όλω ή εν μέρει ή τροποποιούν την απόφαση επιβολής του προστίμου ή απορρίπτουν την ένσταση ... 5. α) Διοικητικά πρόστιμα των παραγράφων 2, 3 και 4, άνω των 60.000,00 ευρώ, επιβάλλονται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση των αρμόδιων Διευθύνσεων της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής ή της Διεύθυνσης Εισροών Ζωικής Παραγωγής ή της Διεύθυνσης Μεταποίησης, Τυποποίησης και Ποιοτικού Ελέγχου Προϊόντων Φυτικής Παραγωγής, κατά περίπτωση ... γ) Στην απόφαση επιβολής προστίμου των περιπτώσεων α και β αναφέρεται το δικαίωμα υποβολής ένστασης κατ' αυτής, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών, η οποία κατατίθεται στις ανωτέρω αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων..., κατά περίπτωση. Επί της ένστασης αποφαίνεται ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ύστερα από εισήγηση των τριμελών επιτροπών των παραγράφων 2 περίπτωση α. ... Για τη σχετική εισήγηση λαμβάνονται υπόψη η έκθεση των ελεγκτών, οι απόψεις του ενδιαφερόμενου και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου.

Άρθρο 25 Είσπραξη και απόδοση προστίμων

1. ...

5. α) Για μη συμμόρφωση που διώκεται και ποινικά, οι διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 23 επιβάλλονται ανεξάρτητα από την άσκηση ποινικής δίωξης.

Άρθρο 27 Ποινικές κυρώσεις επί μη συμμόρφωσης στους τομείς των τροφίμων, των ζωοτροφών, της υγείας και προστασίας ζώων και της διαχείρισης ΖΥΠ και ΠΠ

1...3. Όποιος παράγει, εισάγει, αποθηκεύει, διακινεί ή διαθέτει στην κατανάλωση τρόφιμα, τα οποία κατά τη διαπίστωση αρμόδιας αρχής είναι επιβλαβή για την υγεία του ανθρώπου, σύμφωνα με τις παραγράφους 6 και 8 του άρθρου 1, τιμωρείται με την ποινή που προβλέπεται στην περίπτωση β` της παρ. 2 του

άρθρου 19 του ν. 4177/2013 (Α 173), εκτός εάν προβλέπεται μεγαλύτερη ποινή από άλλες κείμενες διατάξεις.....

6. Όποιος με τη συμπεριφορά του προκαλεί διασπορά νοσήματος τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δώδεκα (12) μηνών. Ως συμπεριφορά που προκαλεί διασπορά νοσήματος θεωρείται ιδίως η συμπεριφορά που έχει ως αποτέλεσμα τη διασπορά παθογόνου παράγοντα ή η παράλειψη του υπόχρεου να δηλώσει έγκαιρα νόσημα στις αρμόδιες αρχές ή η μη συμμόρφωση του προς σχετικές αποφάσεις των αρμόδιων αρχών.

Άρθρο 36 Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. ...

2. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι συντελεστές των κριτηρίων επιμέτρησης που εφαρμόζονται για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 23...

Άρθρο 63 Μεταβατικές διατάξεις

1. α) Παραβάσεις που αφορούν στα άρθρα 1 έως 36, οι οποίες έχουν διαπιστωθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος και δεν έχουν εξετασθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του, εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και επιβάλλονται τα μέτρα συμμόρφωσης ως και διοικητικές και ποινικές κυρώσεις που προβλέπονται στα ανωτέρω άρθρα, εφόσον γι' αυτές δεν προβλέπονταν ηπιότερες κυρώσεις από αυτές που προβλέπει ο παρών νόμος.

Άρθρο 72 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εκτός αν άλλως ορίζεται στα επιμέρους άρθρα αυτού».

10. Στις διατάξεις του άρθρου 1 των παραγράφων 1 α, β', γα', β β', δ' και 2 του άρθρου 2, του άρθρου 3, των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 4 και του άρθρου 6 της υπ' αριθ. 434/82574/25.06.2014 υπουργικής απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Καθορισμός των συντελεστών των κριτηρίων επιμέτρησης που εφαρμόζονται για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων του άρθρου 23 του ν. 4235/2014 (Α' 32) κ.λπ.» (Β' 1710), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης της παραγράφου 2 του άρθρου 36 του ν. 4235/2014 ορίζονται τα εξής:

ΓΧ

«Άρθρο 1 Πεδίο Εφαρμογής

Με την παρούσα απόφαση καθορίζονται οι συντελεστές των κριτηρίων επιμέτρησης που εφαρμόζονται για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων του άρθρου 23 του Ν. 4235/2014 (Α 32) στους τομείς των τροφίμων, της υγείας και προστασίας των ζώων καθώς και της διαχείρισης ζωικών υποπροϊόντων και παράγωγων προϊόντων αυτών.

Άρθρο 2 Κριτήρια επιμέτρησης – Τιμές ύψους διοικητικών κυρώσεων

1. Για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης, τα κριτήρια επιμέτρησης της παρ. 4 του άρθρου 23 του Ν. 4235/2014, τα οποία λαμβάνονται υπόψη για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων και τον καθορισμό του χρηματικού ύψους των διοικητικών προστίμων του ίδιου άρθρου, νοούνται ως εξής:

α) Βαθμός επικινδυνότητας: Η αποτίμηση της σοβαρότητας της μη συμμόρφωσης, ως αποτέλεσμα αξιολόγησης των παραμέτρων της περίπτωσης β της παραγράφου 1 του άρθρου 3 και των επιπτώσεών της σε σχέση με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας.

β) Πολλαπλότητα των μη συμμορφώσεων της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης: Η διαπίστωση μη συμμορφώσεων που εμπίπτουν σε διαφορετικές υποπεριπτώσεις κατά τη διενέργεια ενός ελέγχου. Οι υποπεριπτώσεις των μη συμμορφώσεων φέρουν αύξοντα αριθμό ανά πίνακα των περιπτώσεων α, β, δ, ε και στ, εκτός της περίπτωσης γ του τομέα των ζωοτροφών, της παρ. 2 του άρθρου 23 του Ν. 4235/2014.

γ) αα) Μέγεθος της επιχείρησης: Προκύπτει από τον ετήσιο κύκλο εργασιών (τζίρο) της επιχείρησης της προηγούμενης χρήσης, ο οποίος αποδεικνύεται από επίσημα οικονομικά στοιχεία. Ο υπεύθυνος της επιχείρησης ή εκπρόσωπός του καλείται από την επιτροπή επιβολής προστίμων να προσκομίσει επίσημα οικονομικά στοιχεία που αποδεικνύουν τον τζίρο της επιχείρησης εντός χρονικού διαστήματος, το οποίο εξαντλείται μέχρι και την ημερομηνία υποβολής υπομνήματος ή την παράστασή του ενώπιον της επιτροπής επιβολής προστίμων. Σε περίπτωση μη προσκόμισης των στοιχείων αυτών ή σε περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, η επιτροπή επιβολής προστίμων κατατάσσει την επιχείρηση σε κατηγορία μεγέθους ανάλογα με την κρίση της.

ββ) Μέγεθος της εκμετάλλευσης: καθορίζεται από το μέγεθος του ζωικού κεφαλαίου που διατηρείται ή εκτρέφεται κατά τον έλεγχο, όπως αυτό προκύπτει από τον αριθμό των ζώων που η φυσική παρουσία τους διαπιστώνεται στην εκμετάλλευση ή από τον αριθμό των ζώων που τεκμηριώνεται από τα πάσης φύσης σχετικά με την εκμετάλλευση έγγραφα ή άδειες που βάσει της κείμενης νομοθεσίας τηρούνται ή/και εκδίδονται από τις επίσημες αρχές ή/και από τους υπευθύνους της εκμετάλλευσης, όποιος εκ των δύο υπερτερεί αριθμητικά.....

δ) Υποτροπή ως προς την ίδια μη συμμόρφωση στη διάρκεια των τριών τελευταίων ετών: Η διαπίστωση ταυτόσημης μη συμμόρφωσης, για την οποία έχει ήδη επιβληθεί διοικητική κύρωση τα τελευταία τρία έτη από την εκ νέου διαπίστωσή της.

2. Για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης, οι τιμές του εύρους των διοικητικών κυρώσεων του άρθρου 23 του Ν. 4235/2014, ορίζονται ως Α, Β, Γ και κ και νοούνται ως εξής:

α) Α: Η κατώτατη τιμή του εύρους της διοικητικής κύρωσης.

β) Γ: Η ανώτατη τιμή του εύρους της διοικητικής κύρωσης.

γ) Β: Η μέση τιμή του εύρους της διοικητικής κύρωσης, ήτοι: $B = (A + \Gamma) / 2$.

δ) κ: Το ήμισυ της διαφοράς μεταξύ της ανώτατης και της κατώτατης τιμής της διοικητικής κύρωσης ήτοι: $\kappa = (\Gamma - A) / 2$.

Άρθρο 3 Συντελεστές κριτηρίων επιμέτρησης

Για τον προσδιορισμό του χρηματικού ύψους των διοικητικών κυρώσεων του άρθρου 23 του Ν. 4235/2014, η αξιολόγηση και βαθμολόγηση των κριτηρίων επιμέτρησης της παρ. 4 του ίδιου ως άνω άρθρου πραγματοποιείται για όλες τις επιχειρήσεις/εκμεταλλεύσεις, ανεξάρτητα από τον τζίρο τους, σύμφωνα με συντελεστές, οι οποίοι καθορίζονται ως εξής:

1. Βαθμός επικινδυνότητας της μη συμμόρφωσης:

α) Ο βαθμός επικινδυνότητας βαθμολογείται σε κλίμακα από ένα (1) έως οκτώ (8), ως εξής:

αα) Μη συμμόρφωση χαμηλής σοβαρότητας βαθμολογείται με ένα (1) βαθμό.

ββ) Μη συμμόρφωση μεσαίας σοβαρότητας βαθμολογείται με δύο (2) ή τρεις (3) βαθμούς.

Γ*

γγ) Μη συμμόρφωση υψηλής σοβαρότητας βαθμολογείται με τέσσερις (4) ή πέντε (5) βαθμούς.

δδ) Μη συμμόρφωση ιδιαίτερα υψηλής σοβαρότητας βαθμολογείται με έξι (6) ή επτά (7) ή οκτώ (8) βαθμούς.

β) Για τη διαβάθμιση της σοβαρότητας της μη συμμόρφωσης, ως χαμηλής, μεσαίας, υψηλής ή ιδιαίτερα υψηλής, λαμβάνονται υπόψη οι εξής παράμετροι:

αα) Η φύση, το είδος και τα χαρακτηριστικά της μη συμμόρφωσης.

ββ) Το μέγεθος, το εύρος και η έκταση της μη συμμόρφωσης.

γγ) Ο χαρακτήρας της μη συμμόρφωσης ως προς την πρόθεση και σκοπιμότητα του μη συμμορφούμενου.

2. Πολλαπλότητα των μη συμμορφώσεων της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης:

Η πολλαπλότητα των μη συμμορφώσεων βαθμολογείται σε κλίμακα από μηδέν (0) έως δύο (2) ως εξής:

α) Μη συμμόρφωση/συμμορφώσεις που εντοπίζονται σε μια (1) υποπερίπτωση βαθμολογείται/ούνται με μηδέν (0) βαθμούς.

β) Μη συμμορφώσεις που εντοπίζονται σε δύο (2) υποπεριπτώσεις βαθμολογούνται με ένα (1) βαθμό.

γ) Μη συμμορφώσεις που εντοπίζονται σε τρεις (3) υποπεριπτώσεις και άνω βαθμολογούνται με δύο (2) βαθμούς.

3. α) Μέγεθος της επιχείρησης:

Το μέγεθος της επιχείρησης βαθμολογείται σε κλίμακα από ένα (1) έως τέσσερα (4) ως εξής:

αα) Πολύ μικρές επιχειρήσεις, με ετήσιο κύκλο εργασιών έως 500.000€, βαθμολογούνται με ένα (1) βαθμό.

ββ) Μικρές επιχειρήσεις, με ετήσιο κύκλο εργασιών από 500.001€ έως 1.500.000€, βαθμολογούνται με δύο (2) βαθμούς.

γγ) Μεσαίες επιχειρήσεις, με ετήσιο κύκλο εργασιών από 1.500.001€ έως 5.000.000€ βαθμολογούνται με τρεις (3) βαθμούς.

δδ) Μεγάλες επιχειρήσεις, με ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των 5.000.001€, βαθμολογούνται με τέσσερις (4) βαθμούς.

β)αα) Μέγεθος της εκμετάλλευσης:

Το μέγεθος της εκμετάλλευσης βαθμολογείται σε κλίμακα από ένα (1) έως τέσσερα (4) ως εξής:.....

4. Υποτροπή ως προς την ίδια μη συμμόρφωση στη διάρκεια των τριών (3) τελευταίων ετών:

Η υποτροπή βαθμολογείται σε κλίμακα από μηδέν (0) έως δύο (2) ως εξής:

α) Η μη υποτροπή βαθμολογείται με μηδέν (0) βαθμούς.

β) Η μία (1) υποτροπή βαθμολογείται με ένα (1) βαθμό.

γ) Οι δύο (2) υποτροπές και άνω βαθμολογούνται με δύο (2) βαθμούς.

Άρθρο 4 Κατηγορίες χρηματικού ύψους διοικητικής κύρωσης

1. Για κάθε μη συμμόρφωση διαμορφώνεται μια συνολική βαθμολογία, η οποία προκύπτει από το άθροισμα των συντελεστών των επιμέρους κριτηρίων επιμέτρησης, όπως καθορίζονται στο άρθρο 3, η οποία προσδιορίζει την κατηγορία του χρηματικού ύψους της διοικητικής κύρωσης, ως εξής:

α) 1η κατηγορία χρηματικού ύψους διοικητικής κύρωσης:

Στην 1η κατηγορία, που έχει κατώτερο χρηματικό ύψος την τιμή A και ανώτερο χρηματικό ύψος την τιμή B, εντάσσονται οι περιπτώσεις μη συμμορφώσεων με συνολική βαθμολογία από δυο (2) έως έντεκα (11) βαθμούς και με κλιμακούμενο εύρος χρηματικού ύψους που καθορίζεται ως εξής:

αα) Στις περιπτώσεις με συνολική βαθμολογία από δύο (2) έως τρεις (3) βαθμούς το χρηματικό ύψος καθορίζεται στην τιμή A.

ββ) Στις περιπτώσεις με συνολική βαθμολογία τέσσερις (4) βαθμούς το χρηματικό ύψος κυμαίνεται μεταξύ της τιμής A και του $A+k/8$.

γγ) Στις περιπτώσεις με συνολική βαθμολογία πέντε (5) βαθμούς το χρηματικό ύψος κυμαίνεται μεταξύ της τιμής $A+k/8$ και του $A+2k/8$.

δδ) Στις περιπτώσεις με συνολική βαθμολογία έξι (6) βαθμούς το χρηματικό ύψος κυμαίνεται μεταξύ της τιμής $A+2k/8$ και του $A+3k/8$.

εε) Στις περιπτώσεις με συνολική βαθμολογία επτά (7) βαθμούς το χρηματικό ύψος κυμαίνεται μεταξύ της τιμής $A+3k/8$ και του $A+4k/8$.

στστ) Στις περιπτώσεις με συνολική βαθμολογία οκτώ (8) βαθμούς το χρηματικό ύψος κυμαίνεται μεταξύ της τιμής $A+4k/8$ και του $A+5k/8$.

ζζ) Στις περιπτώσεις με συνολική βαθμολογία εννέα (9) βαθμούς το χρηματικό ύψος κυμαίνεται μεταξύ της τιμής $A+5k/8$ και του $A+6k/8$.

ηη) Στις περιπτώσεις με συνολική βαθμολογία δέκα (10) βαθμούς το χρηματικό ύψος κυμαίνεται μεταξύ της τιμής $A+6κ/8$ και του $A+7κ/8$.

θθ) Στις περιπτώσεις με συνολική βαθμολογία έντεκα (11) βαθμούς το χρηματικό ύψος κυμαίνεται μεταξύ της τιμής $A+7κ/8$ και του B .

β) 2η κατηγορία χρηματικού ύψους διοικητικής κύρωσης:

Στην 2η κατηγορία, που έχει κατώτερο χρηματικό ύψος την τιμή B και ανώτερο χρηματικό ύψος την τιμή Γ , εντάσσονται οι περιπτώσεις μη συμμορφώσεων με συνολική βαθμολογία από δώδεκα (12) έως δέκα έξι (16) βαθμούς και με κλιμακούμενο εύρος χρηματικού ύψους που καθορίζεται ως εξής:

αα) Στις περιπτώσεις με συνολική βαθμολογία δώδεκα (12) βαθμούς το χρηματικό ύψος κυμαίνεται μεταξύ της τιμής B και της τιμής $B+κ/5$.

ββ) Στις περιπτώσεις με συνολική βαθμολογία δέκα τρεις (13) βαθμούς το χρηματικό ύψος κυμαίνεται μεταξύ της τιμής $B+κ/5$ και της τιμής $B+2κ/5$.

γγ) Στις περιπτώσεις με συνολική βαθμολογία δέκα τέσσερις (14) βαθμούς το χρηματικό ύψος κυμαίνεται μεταξύ της τιμής $B+2κ/5$ και της τιμής $B+3κ/5$.

δδ) Στις περιπτώσεις με συνολική βαθμολογία δέκα πέντε (15) βαθμούς το χρηματικό ύψος κυμαίνεται μεταξύ της τιμής $B+3κ/5$ και της τιμής $B+4κ/5$.

εε) Στις περιπτώσεις με συνολική βαθμολογία δέκα έξι (16) βαθμούς το χρηματικό ύψος κυμαίνεται μεταξύ της τιμής $B+4κ/5$ και της τιμής Γ .

2. Σχηματικά, οι διατάξεις της παρ. 1, που αφορούν τις κατηγορίες, την κατά περίπτωση βαθμολογία κατάταξης και το εύρος του χρηματικού ύψους της διοικητικής κύρωσης που αντιστοιχεί σε αυτή, απεικονίζονται στον ακόλουθο πίνακα:.....

3. Όταν οι μη συμμορφώσεις είναι περισσότερες από μία και υπάγονται σε διαφορετικές υποπεριπτώσεις, το συνολικό χρηματικό ύψος των διοικητικών κυρώσεων για το σύνολο των μη συμμορφώσεων καθορίζεται ως εξής:

Υπολογίζεται το χρηματικό ύψος της διοικητικής κύρωσης για καθεμία μη συμμόρφωση χωριστά και στη συνέχεια στο μεγαλύτερο χρηματικό ύψος προστίθενται το 50% του δεύτερου μεγαλύτερου χρηματικού ύψους, το 25% του τρίτου μεγαλύτερου χρηματικού ύψους και τέλος το 10% για καθένα από τα επόμενα χρηματικά ύψη.....

Άρθρο 6 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς της παρούσας απόφασης
Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ.

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου, στο οποίο εντάσσονται, και από την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που προκύπτουν από το φάκελο της εξεταζόμενης υπόθεσης, συνάγονται τα εξής:

11. Με τις διατάξεις των παραγράφων Α1, 3, 5, 6, 7, 8, 10, Β1 και Γ του άρθρου 23 του ν. 248/1914 «Περί οργανώσεως της ζωοτεχνικής και κτηνοτροφικής υπηρεσίας», όπως αυτό αντικαταστάθηκε με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 13 του ν. 2538/1997 και συμπληρώθηκε με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 15 του ν. 2732/1999 και όπως ίσχυσε μέχρι την κατάργησή του με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 64 του ν. 4235/2014, ορίστηκαν οι διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα α) που παράγουν αποθηκεύουν, επεξεργάζονται, μεταφέρουν ή κατ' άλλο τρόπο χειρίζονται προϊόντα ζωικής προέλευσης και β) που διατηρούν, εκτρέφουν, μεταφέρουν ή κατ' άλλο τρόπο χειρίζονται ζώα, για συγκεκριμένες παραβάσεις που αναφέρονται στις ανωτέρω διατάξεις, οι οποίες μεταξύ άλλων αφορούν: 1) σε ψευδή ή ελλιπή δήλωση προς την αρμόδια κτηνοτροφική αρχή ως προς τα έγγραφα και λοιπά πιστοποιητικά που συνοδεύουν τα ζώα ή τα προϊόντα ζωικής προέλευσης 2) σε μη τήρηση ή ελλιπή τήρηση των προβλεπόμενων από τις κτηνιατρικές διατάξεις βιβλίων 3) σε παράβαση των διατάξεων περί μεταδοτικών νόσων των ζώων και 4) σε παρακώλυση ή άρνηση διενέργειας κτηνοτροφικών ελέγχων και επιθεωρήσεων ή σε μη παροχή πληροφοριών ή σε παροχή ψευδών πληροφοριών στην αρμόδια κτηνιατρική αρχή. Τέλος ορίστηκε η επιβολή προστίμου για κάθε άλλη παράβαση των διατάξεων που απορρέουν από την εφαρμογή του ν. 248/1914, χωρίς πάντως να εξειδικεύεται το περιεχόμενο της παράβασης σε σχέση με συγκεκριμένη διάταξη του ανωτέρω νόμου, η οποία, προφανώς, θα διαπιστωνόταν κα θα περιγραφόταν στη σχετική έκθεση ελέγχου των αρμοδίων κτηνιατρικών αρχών.

FX

12. Περαιτέρω, με τις ανωτέρω διατάξεις, ορίστηκε ότι τα πρόστιμα επιβάλλονται με απόφαση του Νομάρχη ύστερα από εισήγηση της κτηνιατρικής υπηρεσίας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ενώ προβλέφθηκε η υποβολή από τον ενδιαφερόμενο των απόψεών του επί της αιτιολογημένης έκθεσης ελέγχου εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίησή της σε αυτόν, οι οποίες εξετάζονται από πενταμελή Επιτροπή, μετά δε την εξέταση του θέματος εκδίδεται η νέα απόφαση του αυτού Νομάρχη επί της διαπιστωθείσας παράβασης.
13. Εξάλλου με τις ανωτέρω διατάξεις προβλέφθηκαν οι ποινικές κυρώσεις που επιβάλλονται στους παραβάτες των διατάξεων του παραπάνω νόμου και των προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων που εκδίδονται σε εκτέλεση αυτού και ορίστηκε ότι κατά την επιμέτρηση των κυρώσεων του ν. 248/1914 λαμβάνονται υπόψη ως κριτήρια ιδίως η σοβαρότητα της παράβασης, η διάρκειά της, το μέγεθος της επιχείρησης και η ένταση του δόλου του υπαιτίου.
14. Περαιτέρω, με τις διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 2.4β', 4, 4.1 και 4.2 του άρθρου 29 του προεδρικού διατάγματος 79/2007 εισήχθησαν μεταξύ άλλων, τα αναγκαία συμπληρωματικά μέτρα για την εφαρμογή των Κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, οι οποίοι αναφέρονται στο παραπάνω π.δ και αφορούν στους κανόνες υγιεινής για τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης, καθώς και οι κανόνες υγείας και καλής διαβίωσης των ζώων. Το ανωτέρω άρθρο καταργήθηκε με τη διάταξη της παραγράφου 11 του άρθρου 64 του ν. 4235/2014.
15. Ειδικότερα, με την ανωτέρω διάταξη ορίστηκε ότι στις επιχειρήσεις τροφίμων και στους υπευθύνους αυτών επιβάλλονται οι διοικητικές και ποινικές κυρώσεις του άρθρου 23 του ν. 248/1914, όπως ισχύει για τις παραβάσεις των Κανονισμών που αναφέρονται στο ανωτέρω π.δ, ενώ ορίστηκαν οι διοικητικές κυρώσεις, που επιβάλλονται στις εν λόγω επιχειρήσεις για τις λοιπές παραβάσεις των ανωτέρω Κανονισμών, δηλαδή γι' αυτές που δεν προβλέφθηκαν στο άρθρο 23 του ν. 248/1914. Μεταξύ των εν λόγω παραβάσεων περιλαμβάνεται και η παραγωγή και διάθεση τροφίμων ζωικής προέλευσης, τα οποία ενέχουν σοβαρούς κινδύνους για τη δημόσια υγεία και οδηγούν στην ανάγκη λήψης άμεσων μέτρων από τις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές.

16. Τα αναφερόμενα στην ανωτέρω διάταξη πρόστιμα επιβάλλονται με απόφαση της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μετά από εισήγηση της Κτηνιατρικής Αρχής της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης που βεβαίωσε την παράβαση, ενώ ορίστηκε το δικαίωμα υποβολής ένστασης από την επιχείρηση, στην οποία επιβλήθηκε η διοικητική κύρωση, εντός δύο (2) ημερών ως προς το ύψος του χρηματικού προστίμου, επί της οποίας αποφαινόταν οριστικά ο Γενικός Γραμματέας του ανωτέρω υπουργείου.

17. Εξάλλου, με τις διατάξεις του ν. 4235/2014 που αναφέρονται στο νομικό μέρος της παρούσας εισήγησης, αφενός μεν, καταργήθηκαν οι παραπάνω διατάξεις του ν. 248/1914 και του π.δ. 79/2007, αφετέρου δε, εισήχθησαν διοικητικές και ποινικές κυρώσεις καθώς και διοικητικά μέτρα που εφαρμόζονται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας περί τροφίμων, ζωοτροφών, υγείας και προστασίας των ζώων και διαχείρισης ζωικών υποπροϊόντων (Ζ.Υ.Π.) και παραγώγων προϊόντων (Π.Π.).

18. Ειδικότερα, με τις ανωτέρω διατάξεις του ν. 4235/2014 ορίστηκε ότι μη συμμόρφωση συνιστά η μη πλήρωση των απαιτήσεων της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας που ανάγονται στους τομείς των τροφίμων, ζωοτροφών, υγείας και προστασίας των ζώων και διαχείρισης Ζ.Υ.Π. και Π.Π., καθορίστηκαν οι αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων, δηλαδή τόσο το ΥπΑΑΤ, ως αρμόδια κεντρική αρχή για την οργάνωση των επισήμων ελέγχων που προβλέπονται σχετικά, όσο και οι υπηρεσίες, στις οποίες η αρμόδια κεντρική αρχή αναθέτει αρμοδιότητες επισήμων ελέγχων και προβλέφθηκε ότι αν η αρμόδια αρχή διαπιστώσει μη συμμόρφωση σε σχέση με τις απαιτήσεις των διατάξεων της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας στους παραπάνω τομείς, που αποτελεί ή θέτει σε άμεσο κίνδυνο τη δημόσια υγεία και την υγεία των ζώων, λαμβάνει άμεσα μέτρα συμμόρφωσης, επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 23 και παραπέμπει στην αρμόδια εισαγγελική αρχή για την επιβολή ποινικών κυρώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 27 του ανωτέρω νόμου.

19. Ειδικότερα, με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 23 προβλέπονται οι κατηγορίες μη συμμόρφωσης στους τομείς μεταξύ άλλων, των τροφίμων (β' κατηγορία) και της υγείας των ζώων (δ' κατηγορία). και αναφέρεται

α

το ύψος του προστίμου (κατώτερο και ανώτερο όριο) που αντιστοιχεί σε καθεμία μη συμμόρφωση της οικείας κατηγορίας, ορίζονται δε τα κριτήρια επιμέτρησης που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του ύψους του διοικητικού προστίμου, ήτοι: α) ο βαθμός επικινδυνότητας, β) η πολλαπλότητα των μη συμμορφώσεων της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης γ) το μέγεθος της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης και δ) η υποτροπή ως προς την ίδια μη συμμόρφωση στη διάρκεια των τριών (3) τελευταίων ετών.

20. Περαιτέρω, στη διάταξη του άρθρου 24 προβλέπεται η διαδικασία επιβολής των διοικητικών κυρώσεων και ορίζεται ότι διοικητικά πρόστιμα μέχρι 6.000 ευρώ επιβάλλονται από τριμελή επιτροπή της αρμόδιας υπηρεσίας, που λαμβάνει υπόψη την έκθεση ελέγχου των ελεγκτών, τις απόψεις του ενδιαφερομένου και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, ενώ σε περίπτωση προστίμου άνω των 6.000 ευρώ η υπόθεση διαβιβάζεται στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, οπότε το πρόστιμο επιβάλλεται από τον προϊστάμενο της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης, κατά της απόφασης δε επιβολής προστίμου ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να καταθέσει ένσταση εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών, επί της οποίας αποφαινεται τριμελής επιτροπή, η οποία μετά από εξέταση της νομιμότητας και της ουσίας της ένστασης ακυρώνει «εν όλω ή εν μέρει» την απόφαση επιβολής προστίμου ή απορρίπτει την ένσταση.

21. Τέλος, για την επιβολή προστίμου άνω των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, αρμόδιος είναι ο ΥΠΑΑΤ κατά της απόφασης του οποίου προβλέπεται ένσταση από τον ενδιαφερόμενο εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών, επί της οποίας αποφαινεται ο Υπουργός μετά από εισήγηση της αρμόδιας Τριμελούς Επιτροπής.

22. Περαιτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 27 προβλέπονται οι ποινικές κυρώσεις επί μη συμμόρφωσης στους τομείς, μεταξύ άλλων, των τροφίμων και της υγείας των ζώων, ενώ στη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 36 προβλέπεται ότι ο καθορισμός των συντελεστών των κριτηρίων επιμέτρησης που εφαρμόζονται για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων θα γίνει με απόφαση του ΥΠΑΑΤ.

23. Τέλος, με τη διάταξη της παραγράφου 1 περίπτωση α' του άρθρου 63 ορίζονται ότι παραβάσεις που έχουν διαπιστωθεί πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4235/2014 (ημερομηνία έναρξης ισχύος 11.02.2014) και δεν έχουν εξετασθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του, εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ανωτέρω νόμου και επιβάλλονται, μεταξύ άλλων, οι διοικητικές και ποινικές κυρώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 23 και 27, αντίστοιχα, εφόσον για αυτές δεν προβλέπονταν ηπιότερες κυρώσεις από αυτές που προβλέπει ο ανωτέρω νόμος.

24. Εξάλλου, με την απόφαση με αριθμό 434/82574/25.06.2014 του ΥΠΑΑΤ (Β'1710), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης της παραγράφου 2 του άρθρου 36 του ν. 4235/2014, καθορίστηκαν οι συντελεστές των κριτηρίων επιμέτρησης που εφαρμόζονται για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων και τον καθορισμό του χρηματικού ύψους των διοικητικών προστίμων του άρθρου 23 του ν. 4235/2014, μεταξύ άλλων, στους τομείς των τροφίμων και της υγείας των ζώων.

25. Τα παραπάνω κριτήρια επιμέτρησης είναι, μεταξύ άλλων τα εξής:

α) ο βαθμός επικινδυνότητας, ήτοι η αποτίμηση της σοβαρότητας της μη συμμόρφωσης, ως αποτέλεσμα αξιολόγησης των παραμέτρων που θέτει η περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 3 της ανωτέρω υπουργικής απόφασης και των επιπτώσεών της σε σχέση με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας

β) η πολλαπλότητα των μη συμμορφώσεων της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης, ήτοι η διαπίστωση μη συμμορφώσεων που εμπίπτουν σε διαφορετικές υποπεριπτώσεις κατά τη διενέργεια ελέγχου, μεταξύ των οποίων οι υποπεριπτώσεις των τομέων των τροφίμων και της υγείας των ζώων, οι οποίες φέρουν τους αύξοντες αριθμούς β' και δ' αντίστοιχα, στην κατηγοριοποίηση της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του ν. 4235/2014,

γ) αα) το μέγεθος της επιχείρησης, που προκύπτει από τον ετήσιο κύκλο εργασιών (τζίρος) της προηγούμενης χρήσης της επιχείρησης, ο οποίος αποδεικνύεται από επίσημα οικονομικά στοιχεία κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην περίπτωση γα' της παραγράφου 1 του άρθρου 2 της ανωτέρω υπουργικής απόφασης, ββ) το μέγεθος της εκμετάλλευσης που καθορίζεται από το μέγεθος του ζωικού κεφαλαίου που διατηρείται ή εκτρέφεται κατά τον έλεγχο, όπως αυτό

ΓΧ

προκύπτει από τα στοιχεία που αναφέρονται στην περίπτωση γββ' της παραγράφου 1 του παραπάνω άρθρου και

δ) η υποτροπή ως προς την ίδια μη συμμόρφωση στη διάρκεια των τριών τελευταίων ετών, ήτοι η διαπίστωση ταυτόσημης μη συμμόρφωσης, για την οποία έχει ήδη επιβληθεί διοικητική κύρωση τα τελευταία τρία (3) έτη πριν από την εκ νέου διαπίστωσή της.

26. Περαιτέρω, ορίστηκαν οι τιμές του εύρους των διοικητικών κυρώσεων, ήτοι η κατώτερη τιμή (Α), η ανώτερη τιμή (Γ), η μέση τιμή ($B=(A+Γ)/2$) και η τιμή κ., ήτοι το ήμισυ της διαφοράς μεταξύ της ανώτατης και της κατώτατης τιμής της διοικητικής κύρωσης ($κ=(Γ-A)/2$) και οι συντελεστές των ανωτέρω κριτηρίων επιμέτρησης, ήτοι οι κλίμακες της βαθμολογίας ανά κριτήριο, με τον τρόπο που ειδικότερα προσδιορίζεται για κάθε κριτήριο στη διάταξη του άρθρου 3 της παραπάνω υπουργικής απόφασης. Εξάλλου, με τη διάταξη του άρθρου 4 της ανωτέρω υπουργικής απόφασης ορίζονται οι κατηγορίες του χρηματικού ύψους της διοικητικής κύρωσης και διευκρινίζεται ότι για κάθε μη συμμόρφωση διαμορφώνεται μια συνολική βαθμολογία, η οποία προκύπτει από το άθροισμα των συντελεστών των επί μέρους κριτηρίων επιμέτρησης, όπως καθορίζονται στο άρθρο 3, η οποία προσδιορίζει την κατηγορία του χρηματικού ύψους της διοικητικής κύρωσης, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στην διάταξη του άρθρου 4.

27. Τέλος, με τη διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 4 ορίζεται ότι όταν οι μη συμμορφώσεις είναι περισσότερες από μία και υπάγονται σε διαφορετικές υποπεριπτώσεις, το συνολικό χρηματικό ύψος των διοικητικών κυρώσεων για το σύνολο των μη συμμορφώσεων καθορίζεται ως εξής: Υπολογίζεται το χρηματικό ύψος της διοικητικής κύρωσης για καθεμία μη συμμόρφωση χωριστά και στη συνέχεια στο μεγαλύτερο χρηματικό ύψος προστίθενται το 50% του δεύτερου μεγαλύτερου ύψους, το 25% του τρίτου μεγαλύτερου χρηματικού ύψους και τέλος το 10% για καθένα από τα επόμενα χρηματικά ύψη.

28. Στην εξεταζόμενη υπόθεση, όπως αναφέρεται και στο ιστορικό, η υποβολή των εξεταζομένων ερωτημάτων κατέστη αναγκαία, διότι κατά την εξέταση της υπόθεσης, ανέκυψαν ζητήματα αναγόμενα στην ερμηνεία της διάταξης της παραγράφου 1 περίπτωση α' του άρθρου 63 του ν.4235/2014, με

αποτέλεσμα να προκύψουν δυσχέρειες ως προς την εφαρμογή της και ειδικότερα ως προς την επιλογή της διάταξης του προϊσχύσαντος δικαίου ή της αντίστοιχης διάταξης του ν. 4235/2014, η οποία προβλέπει την ηπιότερη διοικητική κύρωση για καθέμία από τις διαπιστώθεισες κατά τον έλεγχο μη συμμορφώσεις.

29. Για τους διατυπωθέντες προβληματισμούς της ερωτώσας υπηρεσίας, όπως αυτοί ειδικότερα εκτίθενται στο έγγραφό της ερμηνεύοντας τις προαναφερθείσες διατάξεις, επισημαίνουμε τα εξής:

30. Κατ' αρχήν, η μόνη δυνατή σύγκριση είναι αυτή μεταξύ των διοικητικών κυρώσεων του προγενέστερου και του νεώτερου νομικού καθεστώτος αποκλειστικά, χωρίς να συνυπολογίζονται οι ποινικές κυρώσεις ή οι διοικητικές διαδικασίες ως μέτρο βαρύτητας ή ηπιότητας των συγκρινόμενων διατάξεων (έλεγχος της αρμόδιας υπηρεσίας, ακρόαση ενδιαφερομένου, εισήγηση περί επιβολής προστίμου, ένσταση κατ' αυτής, απόφαση του αρμοδίου οργάνου επί της ένστασης). Άλλωστε, η αρμόδια υπηρεσία, σε περίπτωση που η παράβαση που διαπιστώθηκε συνιστά ταυτόχρονα και ποινικό αδίκημα, διαβιβάζει την υπόθεση στην εισαγγελική αρχή και, εάν αυτή παραπεμθεί στο αρμόδιο ποινικό δικαστήριο, αυτό προδήλως θα εφαρμόσει την ηπιότερη ποινική διάταξη.

31. Περαιτέρω, με δεδομένο ότι η σύγκριση αφορά στις διατάξεις ουσιαστικού δικαίου, για την επιλογή της ηπιότερης διοικητικής κύρωσης δεν θα ληφθούν υπόψη οι διατάξεις που αφορούν στην διαδικασία, ως κριτήριο, αφού ούτως ή άλλως θα εφαρμοσθούν οι σχετικές διαδικαστικές διατάξεις του ν. 4235/2014, ακόμη και για την εξέταση των παραβάσεων, για τις οποίες κρίθηκε ως επιεικέστερο το προγενέστερο δίκαιο, όπως αυτό ευθέως προκύπτει από τη διάταξη της παραγράφου 1 περίπτωση α' του άρθρου 63, του ανωτέρω νόμου.

32. Κατά γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, επιβάλλεται η αναδρομική εφαρμογή της ελαφρότερης κύρωσης, προκειμένου περί παράβασης για την οποία προβλέπονται διαδοχικά, από το χρόνο διάπραξής της έως το χρόνο εκδίκασης της υπόθεσης, περισσότερες κυρώσεις, εφόσον στο νεώτερο νόμο δεν περιέχεται αντίθετη διάταξη. Θεωρούνται δε ως επιεικέστερες κυρώσεις, οι νεώτερες εκείνες διατάξεις, όταν η εφαρμογή τους στη συγκεκριμένη περίπτωση, κατά την άσκηση, αρχικά από τη διοικητική αρχή, στη συνέχεια δε από τα

ΓΧ

επιλαμβανόμενα δικαστήρια, της εξουσίας επιμέτρησης οδηγεί στην επιβολή ελαφρότερης κύρωσης σε σχέση με τις προϊσχύουσες διατάξεις (βλ. μελέτη Ιωάννη Δημητρακόπουλου: «*Η αναδρομική εφαρμογή της ηπιότερης διοικητικής κύρωσης ως θεμελιώδες δικαίωμα*» Συνήγορος έτος 2014: σελ. 44 επ., ΣΤΕ 1281/2011 (σκέψη 4) σε ΝΟΜΟΣ, ΔΕΑ 440/2015 (σκέψη 6) σε ΝΟΜΟΣ). Κατά συνέπεια, στην προκειμένη περίπτωση, προκειμένου να συγκριθούν οι διατάξεις για καθεμία μη συμμόρφωση, δεν τίθεται ως απόλυτος κανόνας ότι θα συγκριθούν τα μικρότερα ή τα μεγαλύτερα ύψη των κατ' ιδίαν διατάξεων, ώστε να επιλεγεί η διάταξη που προβλέπει το μικρότερο σχετικά ύψος ή εκείνα με το μικρότερο μέγιστο όριο.

33. Ειδικότερα, για καθεμία μη συμμόρφωση, όπως αυτή προβλέπεται στις διατάξεις του ν. 4235/2014, αρχικά θα διαμορφωθεί το μικρότερο και το ανώτερο όριο, με βάση την ανωτέρω υπουργική απόφαση ανάλογα με τη βαθμολογία που θα προκύψει με τη χρήση των συντελεστών των κριτηρίων επιμέτρησης που αυτή προβλέπει. Τα ανωτέρω όρια προσδιορίζουν και το εύρος στο οποίο θα κινηθεί το αρμόδιο διοικητικό όργανο για τον προσδιορισμό του χρηματικού ύψους του προστίμου.

34. Στη συνέχεια, για την αντίστοιχη μη συμμόρφωση, όπως αυτή προβλεπόταν από τις διατάξεις του προγενέστερου δικαίου, θα ληφθούν υπόψη το μικρότερο και το μεγαλύτερο όριο του διοικητικού προστίμου, χωρίς όμως τη δυνατότητα εφαρμογής της ανωτέρω υπουργικής απόφασης, αφού αυτή καθορίζει τους συντελεστές των κριτηρίων επιμέτρησης αποκλειστικά για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων του άρθρου 23 του ν. 4235/2014 και δεν μπορεί να εφαρμοσθεί για την επιμέτρηση των παραβάσεων του προγενέστερου δικαίου, μόνο δε τα κριτήρια επιμέτρησης που προβλέπονται στη διάταξη του άρθρου 23 μέρος Γ' του ν.248/1914 μπορούν να ληφθούν υπόψη, ήτοι η σοβαρότητα της παράβασης, η διάρκειά της, το μέγεθος της επιχείρησης και η ένταση του δόλου του υπαιτίου.

35. Συνεπώς, σε περίπτωση που με τη χρήση των ανωτέρω κριτηρίων επιμέτρησης, το αρμόδιο όργανο κρίνει ότι θα πρέπει να επιβληθεί πρόστιμο μικρότερο από το ελάχιστο όριο, όπως αυτό διαμορφώθηκε για την αντίστοιχη μη συμμόρφωση με βάση την ανωτέρω υπουργική απόφαση, τότε ελαφρότερη

διοικητική κύρωση είναι αυτή που προβλέπεται στη διάταξη του προγενέστερου δικαίου η οποία και θα εφαρμοσθεί για την επιβολή του πρόστιμου.

36. Αντίθετα, εάν κριθεί ότι πρέπει να επιβληθεί πρόστιμο ανώτερο από το μέγιστο όριο της ίδιας μη συμμόρφωσης του ν. 4235/2014, τότε ως επεικέστερη θα κριθεί η διάταξη του νεώτερου δικαίου και θα επιβληθεί το πρόστιμο μέχρι του ανωτέρω αυτού ορίου. Για παράδειγμα, στην περίπτωση της μη συμμόρφωσης β1' του άρθρου 23 του ν. 4235/2014, όπως προκύπτει από τον πίνακα αντιστοίχισης των μη συμμορφώσεων που διαπιστώθηκαν κατά τον έλεγχο της επιχείρησης που αναφέρεται στο ιστορικό της υπόθεσης, οι διατάξεις του ν. 4235/2014 προβλέπουν πρόστιμο με ελάχιστο όριο το ποσό των 300 ευρώ και μέγιστο όριο το ποσό των 3.000 ευρώ, ενώ από τις διατάξεις του προγενέστερου δικαίου (άρθρο 23 παρ. 6 του ν. 248/1914) τα αντίστοιχα όρια για την ίδια μη συμμόρφωση είναι 1.467 και 2.934 ευρώ. Μετά την εφαρμογή των συντελεστών των κριτηρίων επιμέτρησης από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα προέκυψε ελάχιστο όριο 1.650 ευρώ και μέγιστο 1.920 ευρώ, όπως προσδιορίζεται στην σχετική απόφαση της τριμελούς επιτροπής που διαβίβασε την υπόθεση στην κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Στην περίπτωση αυτή, εάν το αρμόδιο όργανο, που τελικά θα επιβάλει το πρόστιμο, κρίνει ότι με βάση τα κριτήρια επιμέτρησης του ν.248/1914 θα πρέπει να επιβληθεί πρόστιμο κατώτερο των 1.650 ευρώ, τότε επεικέστερη, στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι η διάταξη του προϊσχύσαντος δικαίου και μπορεί να επιβληθεί το πρόστιμο από 1.467 έως 1.649 ευρώ. Αν αντίθετα κρίνει ότι πρέπει να επιβληθεί πρόστιμο ανώτερο των 1.920 ευρώ, τότε επεικέστερη είναι η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του ν. 4235/2014 και το πρόστιμο δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 1.920 ευρώ.

37. Στη συνέχεια, για τις μη συμμορφώσεις, για τις οποίες κρίθηκαν επεικέστερες οι διατάξεις του ν. 4235/2014, με βάση το επιβληθέν πρόστιμο για καθεμία από αυτές, θα εφαρμοσθεί η διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 4 της ανωτέρω υπουργικής απόφασης, δηλαδή στο μεγαλύτερο χρηματικό ύψος θα προστεθεί το 50% του δεύτερου μεγαλύτερου χρηματικού ύψους, το 25% του τρίτου μεγαλύτερου χρηματικού ύψους και τέλος το 10% για καθένα από τα

ΓΧ

επόμενα χρηματικά ύψη. Στο τελικό ποσό που θα προκύψει θα αθροιστούν τα ποσά των προστίμων, για τα οποία κρίθηκαν επεικέστερες οι διατάξεις του προγενέστερου δικαίου και έτσι θα προκύψει το συνολικό ποσό του προστίμου που θα επιβληθεί.

38. Περαιτέρω, ως προς τον προβληματισμό της υπηρεσίας για τον τρόπο χειρισμού της συγκεκριμένης υπόθεσης, στην περίπτωση κατά την οποία καταγράφηκαν στον έλεγχο πολλαπλές μη συμμορφώσεις, όπως αυτές αναφέρονται στις κατηγορίες της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του ν. 4235/2014, οι οποίες, όμως, δεν αντιστοιχούν σε αυτοτελείς και ισάριθμες παραβάσεις του προγενέστερου δικαίου με αποτέλεσμα να ανακύπτει δυσχέρεια ως προς την σύγκρισή τους, προκειμένου να επιλεγεί η επεικέστερη διοικητική κύρωση, σημειώνουμε τα εξής:

39. Ο προβληματισμός αυτός, ο οποίος εκφράζεται στο υποερώτημα με αριθμό 2 του εγγράφου της ερωτώσας υπηρεσίας, έχει ως βάση το γεγονός ότι το προϊσχύσαν νομικό πλαίσιο δεν έχει αντίστοιχη κατηγοριοποίηση των παραβάσεων προς εκείνες του ν. 4235/2014 και περιοριζόταν στη γενικότερη περιγραφή τους, σε αντίθεση με την ειδική και εξαντλητική περιγραφή των μη συμμορφώσεων στις κατηγορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 23 του ν. 4235/2014.

40. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, κατά τον έλεγχο που διενεργήθηκε στην επιχείρηση του ιστορικού, διαπιστώθηκαν περισσότερες μη συμμορφώσεις του ν. 4235/2014 που αντιστοιχούν σε μία και μοναδική μη συμμόρφωση των διατάξεων του προγενέστερου δικαίου. Για παράδειγμα, οι μη συμμορφώσεις δ28, δ32, και δ33 των ν. 4235/2014, όπως αυτές αναφέρονται στον πίνακα αντιστοίχισης μη συμμορφώσεων που συνοδεύει το ερώτημα της υπηρεσίας, αντιστοιχούν στην μοναδική μη συμμόρφωση της παραγράφου 3 του άρθρου 23 του ν. 248/1914.

41. Επίσης, οι αναφερόμενες στον ίδιο πίνακα μη συμμορφώσεις του ν. 4235/2014 με στοιχεία β1, δ8, δ9, δ12, αντιστοιχούν στην γενικότερη αναφορά της παραγράφου 6 του άρθρου 23 του ν. 248/1914, η οποία θεωρεί ως αυτοτελή παράβαση καθεμία διαπιστούμενη, κατά τον σχετικό έλεγχο, παραβίαση των

διατάξεων που απορρέουν από την εφαρμογή του ανωτέρω νόμου, για την οποία επιφυλάσσει ιδιαίτερη διοικητική κύρωση.

42. Πλην όμως, ανεξάρτητα από το εάν πράγματι το προγενέστερο δίκαιο δεν προβλέπει παραβάσεις αντίστοιχες προς τις μη συμμορφώσεις της παράγραφου 2 του άρθρου 23 του ν. 4235/2014, δεν είναι δυνατή η συγχώνευση των τελευταίων σε μία, ώστε να συγκριθούν με μία μόνο παράβαση του προγενέστερου δικαίου και, επομένως, η σύγκριση μεταξύ των παραβάσεων θα γίνει όπως αυτή αναφέρεται στον παραπάνω πίνακα που συνοδεύει το έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας.

43. Περαιτέρω, δεν καταλείπεται καμία αμφιβολία, εν όψει της σαφούς διατύπωσης της διάταξης της παραγράφου Ι περίπτωση α' του άρθρου 63 του ν. 4235/2014, ότι οι παραβάσεις, που καταγράφηκαν κατά τον έλεγχο, θα εξετασθούν με βάση τη διαδικασία που αναφέρεται στη διάταξη του άρθρου 24 του ν. 4235/2014 με έναρξη την υποβολή της εισήγησης του αρμοδίου κάθε φορά οργάνου και λήξη την έκδοση της απόφασης επί της ένστασης που τυχόν θα ασκήσει ο ενδιαφερόμενος κατά της απόφασης, με την οποία θα επιβληθεί το πρόστιμο, τούτο δε ανεξάρτητα από το εάν θα επιλεγεί ως επιεικέστερη η διοικητική κύρωση του προϊσχύσαντος δικαίου ή του ν. 4235/2014, δεδομένου ότι ουδεμία εξαίρεση γίνεται στον ν. 4235/2014 ως προς την εφαρμογή των διοικητικών διαδικασιών που αυτός προβλέπει ειδικά για τις μη συμμορφώσεις, για τις οποίες κρίθηκε ως επιεικέστερο το προγενέστερο δίκαιο.

44. Τέλος, όπως επίσης σαφώς προκύπτει από τις παραπάνω ρυθμίσεις του ν. 4235/2014, (αρ. 24 παρ. 1, α και β', 2α', 5α' και γ') καθώς και της ΥΑ με αριθμό 434/82574/25.06.2014 (αρ. 4 παρ. 3), η επιβολή του συνολικού προστίμου θα γίνει με μία μόνο απόφαση του αρμοδίου οργάνου για όλες τις μη συμμορφώσεις και δεν θα εκδοθούν αντίστοιχες αποφάσεις περί επιβολής προστίμου για κάθε μία μη συμμόρφωση.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ.

45. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, στο τεθέν ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα: Στ') γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ως εξής:

1) Η σύγκριση μεταξύ των διατάξεων του προγενέστερου δικαίου και εκείνων του ν. 4235/2014 αφορά αποκλειστικά στα διοικητικά πρόστιμα που αυτές

cx

προβλέπουν, χωρίς να συνυπολογίζονται ως μέτρο βαρύτητας ή ηπιότητας οι ποινικές κυρώσεις και οι διοικητικές διαδικασίες επιβολής των προστίμων.

2) Η σύγκριση μεταξύ των παραπάνω διατάξεων θα γίνει για καθένα πρόστιμο χωριστά και όχι μετά την επιμέτρηση των προστίμων που αντιστοιχούν σε καθεμία μη συμμόρφωση.

3) Η κρίση για το εάν είναι επιεικέστερη η διάταξη του προγενέστερου δικαίου σε σχέση με εκείνη της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του ν. 4235/2014 για καθεμία μη συμμόρφωση θα γίνει μετά την διαμόρφωση του ελάχιστου και του μέγιστου ορίου για καθεμία μη συμμόρφωση, που διαπιστώθηκε κατά τον έλεγχο της αναφερόμενης στο ιστορικό επιχείρησης, με βάση τη βαθμολογία που αναφέρεται στις διατάξεις της απόφασης με αριθμό 434/82574/25.06.2014 του ΥΠΑΑΤ, είναι δε επιεικέστερη η διοικητική κύρωση του προγενέστερου δικαίου, στην περίπτωση που το αρμόδιο όργανο, με επιμέτρηση των κριτηρίων του ν. 248/1914, κρίνει ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση πρέπει να επιβληθεί διοικητικό πρόστιμο κατώτερο από το παραπάνω ελάχιστο όριο, ενώ αντίθετα είναι επιεικέστερη η διοικητική κύρωση της διάταξης της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του ν. 4235/2014, όταν το ανωτέρω όργανο κρίνει ότι πρέπει να επιβληθεί πρόστιμο ανώτερο από το παραπάνω μέγιστο όριο του ν. 4235/2014.

4) Μετά την επιμέτρηση των προστίμων για καθεμία μη συμμόρφωση, το συνολικό ύψος του προστίμου θα γίνει με εφαρμογή της διάταξης της παραγράφου 3 του άρθρου 4 της παραπάνω υπουργικής απόφασης για τις μη συμμορφώσεις, για τις οποίες κρίθηκαν επιεικέστερες οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του ν. 4235/2014, στο συνολικό δε πρόστιμο που θα προκύψει θα αθροιστούν τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν για τις μη συμμορφώσεις εκείνες, για τις οποίες κρίθηκαν επιεικέστερες οι διατάξεις του προγενέστερου δικαίου.

5) Η σύγκριση των μη συμμορφώσεων της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του ν. 4235/2014 με στοιχεία δ28, δ32, δ33, β1, δ8, δ9, δ12, όπως αυτές αναφέρονται στον πίνακα αντιστοίχισης που συνοδεύει το έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας θα γίνει με τις αντίστοιχες μη συμμορφώσεις του προγενέστερου δικαίου μία

προς μία χωριστά, όπως ακριβώς αντιπαρατίθενται στον παραπάνω πίνακα και όχι στο σύνολό τους.

6) Οι διαδικασίες του ν. 4235/2014 που αφορούν στην εξέταση των παραβάσεων θα εφαρμοσθούν ανεξάρτητα τού εάν επελέγησαν ως επεικέστερες οι διατάξεις του νόμου αυτού ή εκείνες του προγενέστερου δικαίου.

7) Η επιβολή του συνολικού διοικητικού προστίμου από το αρμόδιο όργανο θα γίνει με μία μόνο απόφαση για όλες τις μη συμμορφώσεις και όχι με περισσότερες αποφάσεις αντίστοιχες με τις μη συμμορφώσεις.

Θεωρήθηκε

Αθήνα, 29.06.2018

Ο Πρόεδρος του

Γ. Χαλ

Ιωάννης - Κωνσταντίνος Χαλκιάς

Αντιπρόεδρος

Ο Εισηγητής

Εμμανουήλ Μουστάκης

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.